

Briselē, 27.11.2013.
COM(2013) 824 final

2013/0409 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

**par pagaidu juridisko palīdzību aizdomās turētajām un apsūdzētajām personām, kurām
ir atņemta brīvība, un juridisko palīdzību Eiropas apcietināšanas ordera procesā**

{SWD(2013) 476 final}

{SWD(2013) 477 final}

{SWD(2013) 499 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1. Šā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas priekšlikuma mērķis ir noteikt minimālus standartus attiecībā uz aizdomās turētu un apsūdzētu personu tiesībām uz pagaidu juridisko palīdzību kriminālprocesā, ja viņām ir atņemta brīvība, un uz pagaidu juridisko palīdzību un juridisko palīdzību personām, uz kurām attiecas process, kas paredzēts Pamatlēmumā 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi (“pieprasītās personas”).
2. Stokholmas programmā¹ tika stingri uzsvērtā personu tiesību stiprināšana kriminālprocesā. Tās 2.4. punktā Eiropadome aicināja Komisiju iesniegt priekšlikumus, lai pakāpeniski stiprinātu aizdomās turēto un apsūdzēto personu tiesības, nosakot kopējus minimālos standartus tiesībām uz taisnīgu tiesu. Pasākumi skar atsevišķas aizdomās turēto un apsūdzēto personu procesuālās tiesības, attiecībā uz kurām dalībvalstis un ieinteresētās personas ir konstatējušas, ka nepieciešama šo tiesību stiprināšana ar pasākumiem ES līmenī, un tādējādi tie ir uzskatāmi par veselas konstrukcijas daļu.
3. Ir jau pieņemti trīs pasākumi: 2010. gada oktobrī tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/64/ES par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā², 2012. gada maijā tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/13/ES par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā³ un 2013. gada oktobrī tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/48/ES par tiesībām uz advokāta palīdzību kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera procesā, par tiesībām uz to, ka pēc brīvības atņemšanas informē trešo personu, un par tiesībām, kamēr atņemta brīvība, sazināties ar trešām personām un konsulārajām iestādēm.⁴ Vienā tiesību aktu paketē ar šo priekšlikumu ir iekļauti pasākumi kriminālprocesā aizdomās turētu vai apsūdzētu neaizsargātu personu aizsardzībai, Direktīva par to, lai nostiprinātu nevainīguma prezumpcijas un tiesību piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā konkrētus aspektus kriminālprocesā – kas veido daļu no tiesībām uz taisnīgu tiesu pamatā esošajiem principiem.
4. Šā priekšlikuma tāpat kā iepriekšējo pasākumu mērķis ir uzlabot aizdomās turēto un apsūdzēto personu tiesības kriminālprocesā. Vienotiem minimāliem standartiem attiecībā uz šīm tiesībām būtu jāuzlabo tiesu iestāžu savstarpējā uzticēšanās un jāveicina savstarpējās atzīšanas principa piemērošana. Lai uzlabotu tiesu iestāžu sadarbību ES, ir būtiski noteiktā līmenī nodrošināt dalībvalstu tiesību aktu savietojamību.
5. Priekšlikuma pamatā ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 82. panta 2. punkts. Minētajā punktā noteikts, ka “[t]iktāl, cik tas ir nepieciešams, lai veicinātu tiesas spriedumu un lēmumu savstarpēju atzīšanu, kā arī policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, kam ir pārrobežu aspekts, Eiropas Parlaments un Padome,

¹ OV C 115, 4.5.2010., 1. lpp.

² Direktīva 2010/64/ES par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā (OV L 280, 26.10.2010., 1. lpp.).

³ Direktīva 2012/13/ES par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā (OV L 142, 1.6.2012., 1. lpp.).

⁴ Direktīva 2013/48/ES par tiesībām uz advokāta palīdzību kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera procesā, par tiesībām uz to, ka pēc brīvības atņemšanas informē trešo personu, un par tiesībām, kamēr atņemta brīvība, sazināties ar trešām personām un konsulārajām iestādēm (OV L 294, 6.11.2013., 1. lpp.).

pieņemot direktīvas saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, var noteikt minimālos noteikumus. Šādos noteikumos ņem vērā dalībvalstu tiesību tradīciju un tiesību sistēmu atšķirības.

Šie noteikumi attiecas uz:

- a) *pierādījumu savstarpēju pieņemamību dalībvalstu starpā,*
- b) *personas tiesībām kriminālprocesā,***
- c) *nozieguma upuru tiesībām,*
- d) *(..)*".

6. Šis priekšlikums ir cieši saistīts ar Direktīvu 2013/48/ES par tiesībām uz advokāta palīdzību, un tā mērķis ir palīdzēt padarīt efektīvas minētajā direktīvā paredzētās tiesības uz advokāta palīdzību agrīnā procesa stadijā aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kurām ir atņemta brīvība, un nodrošināt, ka Eiropas apcietināšanas ordera procesā pieprasītajām personām ir pieejama juridiskā palīdzība, lai nodrošinātu tiesības uz advokāta palīdzību gan izpildes, gan izsniegšanas dalībvalstī ("tiesības uz dubultu aizstāvību").
7. Komisija iesniedz līdzsvarotu pasākumu kopumu, respektējot atšķirības starp dalībvalstu tiesību tradīcijām un sistēmām, kā noteikts LESD 82. panta 2. punktā, un veicot nepieciešamās darbības, lai stiprinātu savstarpējo uzticēšanos, vienlaikus ievērojot proporcionalitātes principu (TEU 5. pants). Ir rūpīgi apsvērts, vai būtu jārikojas ES līmenī, un, ja rīcība ES līmenī būtu nepieciešama – kurā līmenī un kādā formā. Vajadzība rīkoties piesardzīgi ir īpaši skaidri redzama fiskālās konsolidācijas laikā, kad nepieciešams rūpīgi izsvērt ietekmi uz izmaksām.
8. Ir konstatēts, ka šajā direktīvā paredzētie juridiskās palīdzības aspekti kriminālprocesā ir īpaši svarīgi, lai papildinātu Direktīvā par tiesībām uz advokāta palīdzību paredzētās tiesības un nodrošinātu to efektivitāti, un uzlabotu savstarpējo uzticēšanos starp krimināltiesību sistēmām.
9. Tiesības uz juridisko palīdzību ir nostiprinātas Hartas 47. panta 3. punktā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijas (ECTK) 6. panta 3. punkta c) apakšpunktā. Tās ir atzītas arī Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 14. panta 3. punkta d) apakšpunktā. Pamatprincipi, uz kuriem būtu jābalstās juridiskās palīdzības sistēmām, ir izklāstīti Apvienoto Nāciju Organizācijas Principos un pamatnostādnēs par juridiskās palīdzības pieejamību kriminālprocesā, ko Ģenerālā asambleja pieņēma 2012. gada 20. decembrī.
10. Aizdomās turētās un apsūdzētās personas ir visneaizsargātākās procesa agrīnajā stadijā, jo īpaši, ja tām ir atņemta brīvība, un šajā stadijā tām ir visvairāk nepieciešami advokāta sniegti juridiskās palīdzības pakalpojumi. Tādēļ direktīvā ir paredzēti noteikumi par tā saukto "pagaidu juridisko palīdzību", kas rada būtisku pievienoto vērtību un uzlabo savstarpējo uzticēšanos starp krimināltiesību sistēmām.⁵
11. Turklāt, kaut arī visas dalībvalstis nodrošina juridiskās palīdzības pieejamību aizdomās turētām un apsūdzētām personām kriminālprocesā, šķiet, ka pieprasītajām personām Eiropas apcietināšanas ordera procesā ne vienmēr ir pieejama juridiskā palīdzība dalībvalstīs. Tas traucē Direktīvā par tiesībām uz advokāta palīdzību paredzēto tiesību, t. i., tiesību uz advokāta palīdzību, īstenošanu gan izpildes, gan

⁵ Agrīna intervence var arī palīdzēt samazināt pirmstiesas apcietinājumu (Francijā un Beļģijā pēc līdzīgu sistēmu ieviešanas pirmstiesas apcietinājuma līmenis samazinājās attiecīgi par 30 % un 20 %).

izsniegšanas dalībvalstī. Turklāt ECTK 6. pantā paredzētās tiesības, tai skaitā tiesības uz juridisko palīdzību, neattiecas uz izdošanas procesu. Tādējādi, lai uzlabotu savstarpējo uzticēšanos un padarītu tiesības uz dubultu aizstāvību efektīvas Eiropas apcietināšanas ordera procesā, ar direktīvu dalībvalstīm arī uzlikts pienākums padarīt pieejamu juridisko palīdzību ārpus pagaidu juridiskās palīdzības, jo pieprasītajām personām ne vienmēr ir atņemta brīvība.

12. Šis pasākums tiek publiskots vienlaikus ar pievienoto Komisijas ieteikumu par aizdomās turētu un apsūdzētu personu tiesībām uz juridisko palīdzību kriminālprocesā. Ieteikuma mērķis ir veicināt zināmu konvergenci attiecībā uz izvērtējumu, vai persona ir atbilstīga juridiskās palīdzības saņemšanai, kā arī iedrošināt dalībvalstis rīkoties, lai uzlabotu juridiskās palīdzības pakalpojumu un to administrācijas kvalitāti un efektivitāti.
13. Šis priekšlikums palīdzēs nostiprināt juridiskās garantijas, ar kurām aizsargā personas, kas iesaistītas Eiropas Prokuratūras veiktajā procesā. Nesen publiskotajā priekšlikumā Padomes regulai⁶ ir precizēts, ka aizdomās turētai personai ir visas tiesības, kas garantētas ES tiesību aktos, kā arī citas no Eiropas Savienības Pamattiesību hartas tieši izrietošas tiesības, kuras piemērojamas saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem. Tajā ir īpaši minētas tiesības uz juridisko palīdzību, un, ieviešot stingrākus standartus attiecībā uz juridisko palīdzību, ar pašreizējo priekšlikumu tiek nostiprinātas arī procesuālās garantijas, kas piemērojamas Eiropas Prokuratūras veiktajā procesā.
14. Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, uz taisnīgu tiesu un tiesības uz aizstāvību ir garantētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (ES Hartas) 47. un 48. pantā un ECTK 6. pantā. Tiesības uz juridisko palīdzību, t. i., iespēja saņemt advokāta pakalpojumus kriminālprocesā pilnībā vai daļēji bez maksas, ir īpaši atzītas kā tiesību uz taisnīgu tiesu un aizstāvības tiesību neatņemama daļa. Hartas 47. panta 3. punktā ir noteikts, ka: “[j]uridiskā palīdzība tiek sniegta tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu, ciktāl šī palīdzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu tiesiskuma īstenošanu”. ECTK 6. panta 3. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka ikvienai personai, kas apsūdzēta noziedzīgā nodarījumā, ir tiesības “aizstāvēt sevi pašam vai ar paša izvēlētu juridisku palīdzību, vai, ja trūkst līdzekļu, lai algotu šo juridisko palīdzību, saņemt to par velti, ja to prasa justīcijas intereses”. Juridiskās pārstāvības efektīva pieejamība ir ļoti svarīga, lai nodrošinātu nevainīguma prezumpcijas ievērošanu un tiesības uz aizstāvību, kas paredzētas Hartas 48. pantā.

2. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM REZULTĀTI UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMI

15. 2009. gada martā tika organizēta 2 dienu ilga ekspertu sanāksme par procesuālajām tiesībām, tai skaitā tiesībām uz juridisko palīdzību. Ekspertu sanāksmē 2013. gada 3. jūnijā notika apspriešana ar visām iesaistītajām dalībvalstīm. Dalībvalstis iepriekš 2012. gada jūnijā Padomē aicināja Komisiju iesniegt leģislatīva akta priekšlikumu par juridisko palīdzību, cik drīz vien iespējams.⁷ Eiropas Parlaments 2012. gada 12. jūlija orientējošajā balsojumā saistībā ar Direktīvu par tiesībām uz advokāta palīdzību aicināja Komisiju iesniegt priekšlikumu par juridisko palīdzību.

⁶ Priekšlikums Padomes Regulai par Eiropas Prokuratūras izveidi COM(2013) 534 final; 17.7.2013.

⁷ Atbildot, Komisija sniedza šādu deklarāciju: “*Il est de l'intention de la Commission de présenter, sur base d'une analyse approfondie des différents systèmes nationaux et de leur impact financier, une proposition d'instrument juridique concernant l'aide juridictionnelle dans le courant de 2013, conformément à la feuille de route visant à renforcer les droits procéduraux des suspects et des personnes poursuivies dans le cadre des procédures pénales.*”

16. Polijas prezidentūra sadarbībā ar Eiropas Komisiju, Eiropas advokātu kolēģiju un juristu biedrību padomi (*Council of Bars and Law Societies in Europe – CCBE*) un Eiropas Tiesību akadēmiju (*ERA*) organizēja 2 dienas ilgu konferenci par juridisko palīdzību krimināllietās. Konference dažādiem ekspertiem – praktizējošiem juristiem, tiesnešiem, prokuroriem, akadēmisko aprindu pārstāvjiem, ES struktūru, NVO un Eiropas Padomes pārstāvjiem – sniedza iespēju apmainīties ar viedokļiem un pieredzi, lai izvērtētu problēmas un iespējamā pasākuma saturu.
17. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām notika vairākos gadījumos. Komisijai ir regulāri divpusēji kontakti ar vairākām NVO un citām ieinteresētajām personām, un vairākas NVO iesniedza savus viedokļus saistībā ar gaidāmajiem pasākumiem⁸.
18. Ietekmes novērtējuma izpēti kontekstā notika plaša saziņa ar dalībvalstu tieslietu ministrijām, interešu grupu organizācijām dalībvalstīs, advokātu kolēģijām un juridiskās palīdzības dienestiem. Tika veikta padziļināta izpēte sadarbībā ar advokātu kolēģijas pārstāvošiem advokātiem, ieinteresēto personu organizāciju pārstāvjiem un tieslietu ministrijām visās dalībvalstīs. Turklāt vairākās dalībvalstīs tika organizētas mērķgrupas, kurās tika iekļauti tieslietu ministriju, advokātu kolēģiju, akadēmisko aprindu, tieslietu sistēmu darbinieku un ieinteresēto personu organizāciju pārstāvji. Papildus tam veikta apspriešanās tiešsaistē ar juridiskās palīdzības sniedzējiem vairākās dalībvalstīs.
19. Komisija veica ietekmes novērtējumu, lai pamatotu šo priekšlikumu. Ziņojums par ietekmes novērtējumu ir pieejams: <http://ec.europa.eu/governance>.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

1. pants – Priekšmets

20. Direktīvas mērķis ir nodrošināt kriminālprocesā aizdomās turētām un apsūdzētām personām, kurām ir atņemta brīvība, un Eiropas apcietināšanas ordera procesā pieprasītajām personām juridiskās palīdzības pieejamību, lai padarītu efektīvas šo personu tiesības uz advokāta palīdzību, kas paredzētas Direktīvā par tiesībām uz advokāta palīdzību.

2. pants – Darbības joma

21. Direktīva attiecas uz aizdomās turētām un apsūdzētām personām, kurām ir atņemta brīvība. Tā attiecas no brīža, kad brīvība ir atņemta, t. i., no brīža, kad personu aiztur policija vai notiek līdzīga aizturēšana, un tā attiecas arī uz laikposmiem, pirms tiek izvirzīta oficiāla apsūdzība un notiek apcietināšana. Tas atspoguļo ECT judikatūru, pamatojoties uz ECTK 5. panta 1. punktu.
22. Direktīva ir piemērojama arī pieprasītajām personām Eiropas apcietināšanas ordera procesā. Šajos gadījumos direktīva ir piemērojama no apcietināšanas brīža izpildes dalībvalstī līdz nodošanas brīdim vai – gadījumā, ja persona netiek nodota, – līdz lēmums par nodošanu ir kļuvis galīgs.

3. pants – Definīcijas

23. Juridiskā palīdzība ir finansējums un pakalpojumi, ko sniedz dalībvalsts, nodrošinot tiesību uz advokāta palīdzību reālu izmantošanu. Tai būtu jāietver aizstāvības

⁸

Sk., piemēram, *The practical operation of legal aid in the EU*, Fair Trials International, 2012. gada jūlijs, *Compliance of Legal Aid systems with the European Convention on Human Rights in seven jurisdictions* attiecībā uz Bulgāriju, Čehijas Republiku, Angliju un Velsu, Vāciju, Grieķiju, Īriju un Lietuvu, *Justicia Network* ziņojums, 2013. gada aprīlis, *ECBA Cornerstones on Legal Aid*, 2013. gada maijs, *CCBE Recommendations on Legal Aid*.

izdevumi, piemēram, advokāta izdevumi, un citi procesa izdevumi, piemēram, tiesas izdevumi.

24. Pagaidu juridiskā palīdzība ir juridiskā palīdzība personai, kurai ir atņemta brīvība, līdz pieņemts lēmums par juridisko palīdzību.

4. pants – Tiesības uz pagaidu juridisko palīdzību

25. Procesā agrīnajās stadijās aizdomās turētās un apsūdzētās personas ir īpaši neaizsargātas un advokāta pieejamība ir ļoti svarīga, lai aizsargātu tiesības uz taisnīgu tiesu, tostarp, tiesības neliecināt pret sevi.⁹ Saskaņā ar ECTK 6. pantu parasti aizdomās turētai personai būtu jādara pieejami juridiskie pakalpojumi no brīža, kad šī persona ir aizturēta vai apcietināta, un šādi pakalpojumi, ja nepieciešams, ir oficiāli jāpiešķir.¹⁰
26. Pamatojoties uz Direktīvu par tiesībām uz advokāta palīdzību, aizdomās turētām un apsūdzētām personām ir tiesības uz advokāta palīdzību, tai skaitā nekavējoties pēc brīvības atņemšanas un pirms nopratināšanas. Lai aizdomās turētās vai apsūdzētās personas, kurām ir atņemta brīvība, varētu efektīvi izmantot savas tiesības uz advokāta palīdzību agrīnā procesa stadijā, tām nevajadzētu gaidīt uz advokāta palīdzību, kamēr tiek izskatīts juridiskās palīdzības pieprasījums un izvērtēti atbilstīguma kritēriji juridiskās palīdzības saņemšanai, kas varētu būt laikietilpīgs process. Dalībvalstīm tādēļ būtu jānodrošina pagaidu juridiskās palīdzības pieejamība bez kavēšanās, līdzko ir atņemta personas brīvība un pirms notiek nopratināšana.
27. Lai to panāktu, dalībvalstīm būtu jāizveido procedūras un mehānismi, piemēram, dežūradvokātu sistēmas vai ārkārtas aizstāvības pakalpojumi, kas ļauj bez kavēšanās iesaistīties darbībās policijas iecirkņos vai aizturēšanas vietās tā, lai tiesības saņemt pagaidu juridisko palīdzību un advokāta palīdzību bez nepamatotas kavēšanās pēc brīvības atņemšanas un pirms nopratināšanas kļūst praktiski izmantojamas un efektīvas.
28. Tiesības uz advokāta palīdzību ietver vairākas aizdomās turēto un apsūdzēto personu tiesības, kas noteiktas Direktīvas 2013/48/ES par tiesībām uz advokāta palīdzību 3. panta 3. punktā, piemēram, tiesības privāti tikties un sazināties ar advokātu, tiesības uz advokāta klātbūtni un efektīvu līdzdalību, kad aizdomās turētā vai apsūdzētā persona tiek nopratināta, un tiesības uz advokāta klātbūtni konkrētās pierādījumu vākšanas darbībās. Dalībvalstis var veikt praktiskus pasākumus, lai īstenotu tiesības uz advokāta palīdzību, piemēram, attiecībā uz saziņas ar advokātu ilgumu un biežumu un tādējādi šīs tiesības var noteiktā mērā ierobežot, ja tas neskar attiecīgās tiesības būtību. Tiesības uz pagaidu juridisko palīdzību ir jānodrošina nepieciešamā apmērā, lai ļautu efektīvi īstenot tiesības uz advokāta palīdzību, un attiecībā uz visiem ierobežojumiem ir jānodrošina, ka aizdomās turētām vai apsūdzētām personām netiek liegta efektīva viņu tiesību izmantošana.
29. Tiesībām uz pagaidu juridisko palīdzību vajadzētu būt piemērojamām vismaz līdz brīdim, kamēr ir pieņemts galīgais lēmums par to, vai aizdomās turētā vai apsūdzētā persona ir tiesīga saņemt juridisko palīdzību. Gadījumā, ja juridiskās palīdzības pieprasījums tiek pilnībā vai daļēji noraidīts, tiesības uz pagaidu juridisko palīdzību beidz piemērot, kad šis lēmums ir kļuvis galīgs un ir izsmeltas tiesības uz pārsūdzību vai pārskatīšanu. Ja juridiskās palīdzības pieprasījums tiek apmierināts, tiesības uz

⁹ ECT Lielās palātas 2008. gada 27. novembra spriedums lietā *Salduz* pret Turciju.

¹⁰ 2009. gada 13. oktobra spriedums lietā *Dayanan* pret Turciju, pieteikuma Nr. 7377/03, 30.-32. punkts.

pagaidu juridisko palīdzību beidzas no brīža, kad tiek sākta juridiskās palīdzības sniegšana un – attiecīgajā gadījumā – kad ir iecelts juridisko palīdzību sniedzošais advokāts. Šādos gadījumos dalībvalstīm ir jānodrošina, ka nav starpposmu, kuros aizdomās turētā vai apsūdzētā persona netiek pārstāvēta.

30. Tiesības uz pagaidu juridisko palīdzību ir arī piemērojamas Eiropas apcietināšanas ordera procesā pieprasītajām personām, kurām ir atņemta brīvība. Šādām personām vajadzētu būt tiesībām uz pagaidu juridisko palīdzību no brīža, kad tiek atņemta personas brīvība izpildes dalībvalstī, un vismaz līdz brīdim, kad kompetentā iestāde ir izskatījusi juridiskās palīdzības pieprasījumu un noteikusi personas atbilstīgumu un – attiecīgā gadījumā – kad ir iecelts juridisko palīdzību sniedzošais advokāts.
31. Dalībvalstis valsts tiesību aktos var paredzēt, ka izdevumus, kas saistīti ar pagaidu juridiskās palīdzības sniegšanu, var pēcāk atgūt no aizdomās turētās vai apsūdzētās personas vai pieprasītās personas, ja atbilstoši galīgajam lēmumam par juridiskās palīdzības pieprasījumu persona nav tiesīga vai ir tikai daļēji tiesīga saņemt juridisko palīdzību saskaņā ar dalībvalsts juridiskās palīdzības sistēmu.

5. pants – Juridiskā palīdzība pieprasītajām personām

32. Dalībvalstis nodrošina, ka Eiropas apcietināšanas ordera procesā pieprasītajām personām ir tiesības uz advokāta palīdzību izpildes dalībvalstī pēc apcietināšanas, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, līdz nodošanas brīdim vai – gadījumā, ja persona netiek nodota, – līdz lēmums par nodošanu ir kļuvis galīgs.
33. Lai padarītu efektīvas tiesības iecelt advokātu izsniegšanas dalībvalstī nolūkā palīdzēt advokātam izpildes dalībvalstī saskaņā ar Direktīvas 2013/48/ES par tiesībām uz advokāta palīdzību 10. pantu, dalībvalstis nodrošina, ka pieprasītajām personām, kuras izmanto tiesības uz advokāta palīdzību, izsniegšanas dalībvalstī ir tiesības uz juridisko palīdzību Eiropas apcietināšanas ordera procesa nolūkos izpildes dalībvalstī.
34. Tiesības uz juridisko palīdzību izpildes un izsniegšanas dalībvalstī drīkst būt atkarīgas no pieprasītās personas līdzekļu izvērtējuma un/vai izvērtējuma, vai juridiskās palīdzības sniegšana ir taisnīguma interesēs, saskaņā ar piemērojamiem atbilstīguma kritērijiem attiecīgajā izsniegšanas vai izpildes dalībvalstī.
35. Tomēr laikposmā līdz galīgā lēmuma pieņemšanai par to, vai pieprasītā persona ir tiesīga saņemt juridisko palīdzību izpildes dalībvalstī, pieprasītajām personām, kurām ir atņemta brīvība, ir tiesības saņemt pagaidu juridisko palīdzību izpildes dalībvalstī saskaņā ar šīs direktīvas 3. pantu.

6. pants – Datu sniegšana

36. Lai uzraudzītu un novērtētu direktīvas iedarbīgumu un efektivitāti, dalībvalstīm ir jāvēl uzticami dati par 3. pantā paredzēto tiesību uz pagaidu juridisko palīdzību un par 4. pantā paredzēto tiesību uz juridisko palīdzību īstenošanu.

7. pants – Noteikumu stingrības nemazināšanas klauzula

37. Šā panta mērķis ir nodrošināt, lai, nosakot kopējus minimālos standartus saskaņā ar šo direktīvu, netiktu pazemināti dažās dalībvalstīs pastāvošie augstākie standarti un Hartā un ECTK paredzētie standarti. Tā kā šajā direktīvā ir paredzēti minimālie noteikumi, dalībvalstīm ir brīvība noteikt augstākus standartus par šajā direktīvā ietvertajiem.

8. pants – Transponēšana

38. Šajā pantā noteikts, ka dalībvalstīm direktīva jāīsteno [18 mēnešos pēc tās publicēšanas] un līdz tai pašai dienai jānosūta Komisijai to noteikumu teksts, ar kuriem šo direktīvu transponē valsts tiesību aktos.

9. pants – Spēkā stāšanās

39. Šajā pantā paredzēts, ka direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

5. SUBSIDIARITĀTES PRINCIPS

40. Šā priekšlikuma mērķi dalībvalstis nevar pietiekamā mērā sasniegt vienas pašas, jo pastāv būtiskas atšķirības starp tiesībām uz pagaidu juridisko palīdzību aizdomās turētām un apsūdzētām personām, kurām ir atņemta brīvība, un pieprasītajām personām. Tā kā priekšlikuma mērķis ir veicināt savstarpēju uzticēšanos, vienīgi ar Eiropas Savienības rīcību tiks izveidoti konsekventi un vienoti minimālie standarti, kas piemērojami visā Eiropas Savienībā. Ar priekšlikumu tiks tuvināti dalībvalstu tiesību akti attiecībā uz pagaidu juridisko palīdzību kriminālprocesā un juridisko palīdzību Eiropas apcietināšanas ordera procesā. Tāpēc priekšlikums atbilst subsidiaritātes principam.

6. PROPORCIONALITĀTES PRINCIPS

41. Saskaņā ar proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredzēti vienīgi tie pasākumi, kas ir vajadzīgi attiecīgo mērķu sasniegšanai. Ir rūpīgi apsvērts, vai būtu jārikojas ES līmenī, un – ja rīcība ES līmenī ir nepieciešama – kurā līmenī un kādā formā. Direktīva attiecas tikai uz tiem juridiskās palīdzības aspektiem kriminālprocesā, kas ir obligāti nepieciešami, lai papildinātu direktīvā paredzētās tiesības uz advokāta palīdzību un nodrošinātu to efektivitāti un lai uzlabotu savstarpējo uzticēšanos starp krimināltiesību sistēmām. Komisija direktīvā neierosina juridiski saistošus kritērijus attiecībā uz atbilstīguma pārbaudi vai kvalitāti. Minētie elementi ir iekļauti Komisijas ieteikumā, ar kuru papildina šo priekšlikumu.

7. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums neietekmē ES budžetu.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par pagaidu juridisko palīdzību aizdomās turētajām un apsūdzētajām personām, kurām ir atņemta brīvība, un juridisko palīdzību Eiropas apcietināšanas ordera procesā

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 82. panta 2. punkta b) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt tiesību uz advokāta palīdzību efektivitāti, dalībvalstīm agrīnā kriminālprocesa stadijā sniedzot palīdzību personām, kurām atņemta brīvība, un pieprasītajām personām nodošanas procedūrā saskaņā ar Padomes Pamatlēmumu 2002/584/TI¹¹ (Eiropas apcietināšanas ordera process).
- (2) Paredzot minimālos noteikumus attiecībā uz aizdomās turēto un apsūdzēto personu procesuālajām tiesībām, šai direktīvai būtu jāstiprina dalībvalstu uzticēšanās citu dalībvalstu krimināltiesību sistēmām un tādējādi jāpalīdz uzlabot nolēmumu savstarpējo atzīšanu krimināllietās.
- (3) Stokholmas programmā¹² tika uzsvērtā personu tiesību stiprināšana kriminālprocesā. Tās 2.4. punktā Eiropadome aicināja Komisiju iesniegt priekšlikumus, lai pakāpeniski¹³ stiprinātu aizdomās turēto un apsūdzēto personu tiesības.
- (4) Līdz šim ir pieņemti trīs tiesību akti par procesuālajām tiesībām kriminālprocesā, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/64/ES¹⁴, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/13/ES¹⁵ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/48/ES¹⁶.

¹¹ Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV L 190, 18.7.2002., 1. lpp.).

¹² OV C 115, 4.5.2010., 1. lpp.

¹³ OV C 291, 4.12.2009., 1. lpp.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/64/ES (2010. gada 20. oktobris) par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā (OV L 280, 26.10.2010., 1. lpp.).

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā (OV L 142, 1.6.2012., 1. lpp.).

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/48/ES (2013. gada 22. oktobris) par tiesībām uz advokāta palīdzību kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera procesā, par tiesībām uz to, ka pēc

- (5) Juridiskajai palīdzībai būtu jāsedz kriminālprocesā aizdomās turēto un apsūdzēto personu un Eiropas apcietināšanas ordera procesā pieprasīto personu aizstāvības un procesa izdevumi.
- (6) Tiesību uz advokāta palīdzību tvērums un saturs ir noteikts Direktīvā 2013/48/ES. Aizdomās turētajai vai apsūdzētajai personai kriminālprocesā vajadzētu būt tiesībām uz advokāta palīdzību no brīža, kad kompetentās iestādes ar oficiālu paziņojumu vai citādi ir personai darījušas zināmu, ka tā tiek turēta aizdomās vai ir apsūdzēta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, un neatkarīgi no tā, vai personai ir atņemta brīvība. Šīs tiesības piemēro līdz procesa noslēgumam, ar ko saprot galīgu jautājuma izšķiršanu par to, vai aizdomās turētā vai apsūdzētā persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, tostarp attiecīgajā gadījumā notiesāšanu un pārsūdzībā pieņemto lēmumu.
- (7) Viens no taisnīgas tiesas pamatelementiem, kā noteikusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa (ECT), ir ikvienas personas, kura apsūdzēta noziedzīgā nodarījumā, efektīva aizstāvība, ko īsteno advokāts, kuru, ja nepieciešams, iecel oficiāl. Kriminālprocesa taisnīgumam ir nepieciešams, lai aizdomās turētajai personai būtu pieejama juridiskā palīdzība no brīža, kad tai ir atņemta brīvība.
- (8) Direktīvā 2013/48/ES ir noteikts, ka gadījumā, ja aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām ir atņemta brīvība, dalībvalstīm vajadzētu veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka šīs personas spēj efektīvi īstenot savas tiesības uz advokāta palīdzību, ja vien tās nav atteikušās no šīm tiesībām.
- (9) Lai aizdomās turētās vai apsūdzētās personas, kurām ir atņemta brīvība, varētu efektīvi izmantot savas tiesības uz advokāta palīdzību agrīnā procesa stadijā, tām nevajadzētu gaidīt uz advokāta pakalpojumiem, kamēr tiek izskatīts juridiskās palīdzības pieprasījums un izvērtēti atbilstīguma kritēriji juridiskās palīdzības saņemšanai. Tādēļ dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka pagaidu juridiskā palīdzība ir pieejama bez nepamatotas kavēšanās pēc brīvības atņemšanas un pirms nopratināšanas, un tai vajadzētu būt pieejamai vismaz līdz brīdim, kad kompetentā iestāde ir pieņēmusi lēmumu par juridisko palīdzību un – daļēja vai pilnīga atteikuma gadījumā – kad šis lēmumus ir kļuvis galīgs, vai, ja juridiskās palīdzības pieprasījums ir apmierināts – kad kompetentā iestāde ir iecēlusi advokātu.
- (10) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka pagaidu juridiskā palīdzība tiek sniegta nepieciešamajā apmērā un nav ierobežota veidā, kas liedz aizdomās turētajai vai apsūdzētajai personai efektīvi īstenot savas tiesības uz advokāta palīdzību, kas paredzētas jo īpaši Direktīvas 2013/48/ES 3. pantā 3. punktā.
- (11) Eiropas apcietināšanas ordera procesā pieprasītajām personām, kurām ir atņemta brīvība, vajadzētu būt tiesībām uz pagaidu juridisko palīdzību pēc brīvības atņemšanas izpildes dalībvalstī vismaz līdz brīdim, kad kompetentā iestāde ir pieņēmusi lēmumu par juridisko palīdzību un – daļēja vai pilnīga atteikuma gadījumā – kad šis lēmumus ir kļuvis galīgs, vai, ja juridiskās palīdzības pieprasījums ir apmierināts – kad kompetentā iestāde ir iecēlusi advokātu.
- (12) Dalībvalstīm vajadzētu spēt noteikt, ka izdevumus, kas saistīti ar pagaidu juridisko palīdzību aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kurām ir atņemta brīvība, un izdevumus, kas saistīti ar pagaidu juridisko palīdzību pieprasītajām personām, var no šīm personām atgūt, ja, veicot vēlāku izvērtējumu, ir konstatēts, ka tās neatbilst kritērijiem juridiskās palīdzības saņemšanai saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

brīvības atņemšanas informē trešo personu, un par tiesībām, kamēr atņemta brīvība, sazināties ar trešām personām un konsulārajām iestādēm (OV L 294, 6.11.2013., 1. lpp.).

- (13) Lai nodrošinātu, ka pieprasītās personas patiesi saņem advokāta palīdzību izpildes dalībvalstī, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka šādām personām ir pieejama juridiskā palīdzība līdz nodošanas brīdim, vai – ja persona netiek nodota – līdz lēmums par nodošanu ir kļuvis galīgs. Tiesības uz juridisko palīdzību drīkst būt atkarīgas no pieprasītās personas līdzekļu izvērtējuma un/vai izvērtējuma, vai juridiskās palīdzības sniegšana ir taisnīguma interesēs, saskaņā ar attiecīgajā dalībvalstī piemērojamiem atbilstīguma kritērijiem.
- (14) Lai nodrošinātu, ka pieprasītās personas var efektīvi īstenot savas tiesības izsniegšanas dalībvalstī iecelt advokātu, kas palīdz advokātam izpildes dalībvalstī, saskaņā ar Direktīvu 2013/48/ES, izsniegšanas dalībvalstij būtu jānodrošina, ka pieprasītajām personām ir pieejama juridiskā palīdzība Eiropas apcietināšanas ordera procesa nolūkos izpildes dalībvalstī. Šīs tiesības drīkst būt atkarīgas no pieprasītās personas līdzekļu izvērtējuma un/vai izvērtējuma, vai juridiskās palīdzības sniegšana ir taisnīguma interesēs, saskaņā ar attiecīgajā izsniegšanas dalībvalstī piemērojamajiem atbilstības kritērijiem.
- (15) Šajā direktīvā ir paredzētas tiesības uz pagaidu juridisko palīdzību bērniem, kuriem ir atņemta brīvība, un juridisko palīdzību bērniem, kas ir pieprasīti Eiropas apcietināšanas ordera procesā.
- (16) Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tiek ievērotas pamattiesības uz juridisko palīdzību, kas paredzētas Hartas 47. panta 3. punktā un ECTK 6. panta 3. punkta c) apakšpunktā, un jānodrošina juridiskās palīdzības pieejamība personām, kurām nav pietiekamu līdzekļu, lai apmaksātu juridiskos pakalpojumus, ja tas nepieciešams taisnīguma interesēs.
- (17) Dalībvalstīm būtu jāvēlā dati, kas atklāj, kā tiek izmantotas aizdomās turēto vai apsūdzēto personu un pieprasīto personu tiesības uz juridisko palīdzību. Dalībvalstīm būtu arī jāvēlā dati par lietu skaitu, kurās pagaidu juridiskā palīdzība tika sniegta aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kurām ir atņemta brīvība, kā arī pieprasītajām personām, un par lietu skaitu, kurās šīs tiesības netika izmantotas. Šajos datos būtu jāiekļauj informācija par juridiskās palīdzības pieprasījumu skaitu Eiropas apcietināšanas ordera procesā, kad dalībvalsts rīkojas kā izsniegšanas un izpildes valsts, kā arī par lietu skaitu, kurās šie pieprasījumi tika apmierināti. Būtu jāvēlā arī dati par pagaidu juridiskās palīdzības izmaksām, kas sniegta personām, kurām ir atņemta brīvība, un pieprasītajām personām.
- (18) Šī direktīva būtu jāpiemēro aizdomās turētajām un apsūdzētajām personām neatkarīgi no to juridiskā statusa, pilsonības vai valstspiederības. Ar šo direktīvu nostiprina pamattiesības un pamatprincipus, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijā, ieskaitot spīdzināšanas aizliegumu, necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes aizliegumu, tiesības uz brīvību un drošību, tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, tiesības uz personas neaizskaramību, bērna tiesības, personu ar invaliditāti tiesības uz integrāciju, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un tiesības uz taisnīgu tiesu, nevainīguma prezumpciju un tiesības uz aizstāvību. Šī direktīva būtu jāpiemēro saskaņā ar minētajām tiesībām un principiem.
- (19) Šajā direktīvā ir paredzēti minimālie noteikumi. Dalībvalstis drīkst paplašināt direktīvā noteiktās tiesības, lai nodrošinātu augstāku aizsardzības līmeni. Šāds augstāks aizsardzības līmenis nedrīkstētu radīt šķērslī tiesas nolēmumu savstarpējai atzīšanai, kuras veicināšanai šie minimālie noteikumi ir paredzēti. Aizsardzības līmenim nekad nevajadzētu būt zemākam par Hartā vai ECTK noteiktajiem standartiem, kā tie interpretēti Eiropas Savienības Tiesas un ECT judikatūrā.

- (20) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi – proti, paredzēt kopējus minimālos noteikumus attiecībā uz aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesībām uz juridisko palīdzību kriminālprocesā – dalībvalstis nevar pietiekamā mērā sasniegt vienas pašas, un to, ka minētā pasākuma mēroga dēļ šo mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionālītātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (21) [Saskaņā ar 3. pantu Protokolā (Nr. 21) par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, minētās dalībvalstis ir paziņojušas, ka tās vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un īstenošanā] VAI [Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā (Nr. 21) par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, minētās dalībvalstis nepiedalīsies šīs direktīvas pieņemšanā, un tām šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro]¹⁷.
- (22) Saskaņā ar 1. un 2. pantu 22. protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets

1. Ar šo direktīvu paredz minimālos noteikumus, kas attiecas uz:
 - a) kriminālprocesā aizdomās turēto un apsūdzēto personu, kurām ir atņemta brīvība, tiesībām uz pagaidu juridisko palīdzību; un
 - b) pieprasīto personu, uz kurām attiecas Eiropas apcietināšanas ordera process, tiesībām uz pagaidu juridisko palīdzību un juridisko palīdzību.
2. Šī direktīva papildina Direktīvu 2013/48/ES. Šī direktīva netiek interpretēta tā, ka tiek ierobežotas minētajā direktīvā paredzētās tiesības.

2. pants

Darbības joma

Šī direktīva attiecas uz:

- a) kriminālprocesā aizdomās turētajām un apsūdzētajām personām, kurām ir atņemta brīvība un kurām ir tiesības uz advokāta palīdzību saskaņā ar Direktīvu 2013/48/ES;
- b) pieprasītajām personām.

3. pants

Definīcijas

¹⁷ Šā direktīvas apsvēruma galīgā redakcija būs atkarīga no Apvienotās Karalistes un Īrijas nostājas, ko pieņems saskaņā ar Protokola Nr. 21 noteikumiem.

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- a) juridiskā palīdzība ir finansējums un pakalpojumi, ko sniedz dalībvalsts, nodrošinot tiesību uz advokāta palīdzību efektīvu īstenošanu;
- b) pagaidu juridiskā palīdzība ir juridiskā palīdzība personai, kurai ir atņemta brīvība, līdz pieņemts lēmums par juridisko palīdzību;
- c) “pieprasītā persona” ir persona, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis;
- d) “advokāts” ir jebkura persona, kura saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tostarp pēc akreditācijas, ko veikusi pilnvarota iestāde, ir kvalificēta un tiesīga sniegt juridiskas konsultācijas un juridiskos pakalpojumus aizdomās turētām vai apsūdzētām personām.

4. pants

Tiesības uz pagaidu juridisko palīdzību

- 1. Dalībvalstis nodrošina, ka šādām personām, ja tās to vēlas, ir tiesības uz pagaidu juridisko palīdzību:
 - a) kriminālprocesā aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kurām ir atņemta brīvība;
 - b) pieprasītajām personām, kurām ir atņemta brīvība izpildes dalībvalstī.
- 2. Pagaidu juridisko palīdzību piešķir bez nepamatotas kavēšanās pēc brīvības atņemšanas un jebkurā gadījumā – pirms nopratināšanas.
- 3. Pagaidu juridisko palīdzību nodrošina līdz ir pieņemts un stājies spēkā galīgais lēmums par juridisko palīdzību vai – ja aizdomās turētajām un apsūdzētajām personām tiek piešķirta juridiskā palīdzība – līdz ticis iecelts advokāts.
- 4. Dalībvalstis nodrošina, ka pagaidu juridiskā palīdzība tiek sniegta tādā apmērā, kas nepieciešams, lai efektīvi īstenotu Direktīvā 2013/48/ES paredzētās tiesības uz advokāta palīdzību, jo īpaši ņemot vērā 3. panta 3. punktu.
- 5. Dalībvalstis var noteikt, ka izdevumus, kas saistīti ar pagaidu juridiskās palīdzības sniegšanu, var atgūt no aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām un pieprasītajām personām, kuras neatbilst juridiskās palīdzības piešķiršanas kritērijiem, kas piemērojami saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

5. pants

Juridiskā palīdzība pieprasītajām personām

- 1. Izpildes dalībvalsts nodrošina, ka pieprasītajai personai ir tiesības uz juridisko palīdzību pēc apcietināšanas, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, līdz šīs personas nodošanai vai – gadījumā, ja persona netiek nodota, – līdz lēmums par nodošanu ir kļuvis galīgs.
- 2. Izsniegšanas dalībvalsts nodrošina, ka pieprasītajām personām, kuras izmanto savas tiesības iecelt advokātu izsniegšanas dalībvalstī, lai tas palīdzētu advokātam izpildes dalībvalstī, saskaņā ar Direktīvas 2013/48/ES 10. pantu, ir tiesības uz juridisko palīdzību minētajā dalībvalstī Eiropas apcietināšanas ordera procesa nolūkos izpildes dalībvalstī.
- 3. Šā panta 1. un 2. punktā minētās tiesības uz juridisko palīdzību var būt atkarīgas no pieprasītās personas līdzekļu izvērtējuma un/vai izvērtējuma, vai juridiskās

palīdzības sniegšana ir taisnīguma interesēs, saskaņā ar attiecīgajā dalībvalstī piemērojamiem atbilstīguma kritērijiem.

6. pants

Datu sniegšana

1. Dalībvalstis vāc datus, par to, kā ir īstenotas 4. un 5. pantā paredzētās tiesības.
2. Dalībvalstis šādus datus nosūta Komisijai vēlākais [36 mēnešus pēc šīs direktīvas publicēšanas] un pēc tam – reizi divos gados.

7. pants

Noteikumu stingrības nemazināšanas klauzula

Neko šajā direktīvā nevar interpretēt kā tādu, kas ierobežo vai atkāpjas no jebkurām tiesībām un procesuālajām garantijām, kas nodrošinātas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā, Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, citos atbilstīgos starptautisko tiesību noteikumos vai jebkuras dalībvalsts tiesību aktos, kuri nodrošina augstāku aizsardzības līmeni.

8. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais [18 mēnešus pēc tās publicēšanas]. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.
2. Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce.
3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

9. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

10. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*